

TERVOLAN SEURAKUNNAN

YMPÄRISTÖKASVATUSSUUNNITELMA

Sisällys

1	YMPÄRISTÖKASVATUKSEN LÄHTÖKOHTA	3
2	YMPÄRISTÖKASVATUKSEN TAVOITE	3
3	TAVOITTEET TOIMINNAKSI – YMPÄRISTÖKASVATUSTA TYÖALOITTAIN4	
3.1	Toiminta ja talous	4
3.2	Jumalanpalveluselämä	4
3.3	Diakonia	5
3.4	Kasvatustyö	5
3.5	Musiikki	6
3.6	Lähetys	6
3.7	Toimistotyö	6
3.8	Keittiö, ruoka, siivous ja jätehuolto	6
3.9	Hautausmaa ja ulkoalueet	7
3.10	Kiinteistöt	7
4	YHTEISTYÖ MUIDEN TOIMIJOIDEN KANSSA	7
5	YMPÄRISTÖKASVATUKSEN SEURANTA JA ARVIOINTI	8

1 YMPÄRISTÖKASVATUKSEN LÄHTÖKOHTA

Luodessaan maailman Jumala antoi ihmiselle tehtävän viljellä ja varjella luomakuntaa. Tervolan seurakunta kokee tehtäväkseen kutsua ihmisiä armollisen Jumalan yhteyteen, tarjota elämälle kestävän perustan Kristuksessa sekä rohkaista välittämään lähimmäisistä ja luomakunnasta. Ympäristön hyvinvoinnista on muodostunut yhteinen tehtävä koko seurakunnalle.

Tämä ympäristökasvatuksen suunnitelma on osa Tervolan seurakunnan ympäristödiplomihakemusta. Suomen evankelisluterilaisella kirkolla on yhteinen energia- ja ilmastostrategia, jonka tavoitteena on olla hiilineutraali kirkko vuoteen 2030 mennessä. Myös Tervolan seurakunta haluaa olla mukana tämän tavoitteen toteuttamisessa.

2 YMPÄRISTÖKASVATUKSEN TAVOITE

Tavoitteena on toteuttaa Jumalan antamaa tehtävää sekä saavuttaa kirkon ympäristödiplomi. Ympäristökasvatusta toteutetaan seurakunnan kaikilla työaloilla. Tämä suunnitelma tukee ympäristön huomioon ottamista vuosittaisissa toimintasuunnitelmissa. Työalat voivat vuosittain tarkentaa omia tavoitteitaan ja toteutus-tapojaan. Päämääränä on, että ympäristökasvatus nivoutuu luonnolliseksi osaksi seurakunnan arkea jatkuvan oppimisen ja kehittymisen kautta.

3 TAVOITTEET TOIMINNAKSI – YMPÄRISTÖKASVATUSTA TYÖALOITTAIN

Kaikki seurakunnan toiminta pyritään toteuttamaan ekologisesti, ympäristöä säästään, taloudellisesti sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävästi.

3.1 Toiminta ja talous

Seurakunnan hallinnossa ja taloushallinnon eri osa-alueissa huomioidaan ympäristöasiat monella tavalla. Hallintoa, taloutta, henkilöstöä, matkustamista jne. ohjaavissa kirkkovaltuuston ja kirkkoneuvoston hyväksymissä säännöissä ja ohjeissa huomioidaan ympäristö arvot. Ympäristöarvoja ja niiden vaikutusta huomioidaan jokaisena työpäivänä sähköisiä toimintamalleja lisäämällä.

Talouden näkökulmasta ympäristökasvatus korostaa vastuullista kulutusta. Henkilöstölle ja seurakunnan henkilöille opetetaan tekemään vastuullisia valintoja ja harjitsemaan ostopäätöksiä ympäristönäkökulmasta. Hankintaohje ohjaa ns. kestävään hankintamalliin. Ympäristökasvatuksen avulla voidaan seurakunnan henkilöitä kannustaa innovatiivisiin ratkaisuihin, jotka yhdistävät toiminnan ja talouden kestävään kehitykseen.

3.2 Jumalanpalveluselämä

- Kesäisin kirkkoon tuodaan luonnonkukkia mahdollisuuksien mukaan.
- Vietetään Luomakunnan sunnuntaita.

- Hartauksia järjestetään ulkona kesäaikana.
- Rukouksissa kiitetään luonnosta ja sadosta.

3.3 Diakonia

- Kannustetaan kestäviin ja ympäristöystävällisiin valintoihin, esimerkiksi jakamalla kestokasseja ruokalahjoitusten yhteydessä.
- Osallistutaan kirpputoritoimintaan yhdessä lähetyksen kanssa ja ohjataan lahjoituksia tarvitseville.

3.4 Kasvatustyö

- Päiväkerhoissa tutustutaan luomiskertomukseen ja ihmetellään luontoa leikkien ja havainnoiden.
- Harjoitellaan jätteiden lajittelua ja käytetään kierrätysmateriaaleja askartelussa.
- Vuodenajat ja luonto näkyvät kerhojen teemoissa, ja vuosittain istutetaan erilaisia kasveja.
- Kouluikäisten kanssa pohditaan luonnon suojelemista ja opetellaan säästäväistä materiaalien käyttöä.
- Leireillä korostetaan ulkoilua ja opetellaan ympäristöystävällisiä toimintatapoja.
- Nuorten kanssa syvennyttään luomiskertomukseen ja sen merkitykseen yksilön elämässä.
- Aikuisille järjestetään ympäristöystävällisiä tapahtumia, kuten pyöräilyjä ja hautausmaiden talkoita.

- Vierailijoita ohjeistetaan ympäristöystävälliseen toimintaan, erityisesti jätteiden lajittelussa.

3.5 Musiikki

- Hankitaan kestäviä ja huollettavia soittimia, jotka säilyvät käyttökelpoisina pitkään.

3.6 Lähetys

- Osallistutaan kirpputoritoimintaan, jossa kierrätetään hyväkuntoisia vaatteita, astioita ja kodintavaroita.

3.7 Toimistotyö

- Vältetään paperin käyttöä ja siirrytään sähköiseen tiedonkäsittelyyn aina kun mahdollista.
- Paperiarkistoihin säilytetään vain lakisääteiset dokumentit.
- Arkistoa ylläpidetään paikallisen arkistonmuodostussuunnitelman mukaisesti.
- Myynti- ja ostoreskontra hoidetaan kirkon palvelukeskuksen kautta sähköisesti.

3.8 Keittiö, ruoka, siivous ja jätehuolto

- Keittiö pidetään siistinä, ja vierailijoita ohjeistetaan laitteiden käyttöön, lajitteluun ja siivoukseen.
- Käytetään ympäristöystävällisiä siivousaineita ja pestäviä siivousvälineitä.
- Jäte lajitellaan, mukaan lukien biojäte, jota kompostoidaan.

- Muovipussien käyttöä pyritään vähentämään.
- Jätteiden määrää seurataan ja tyhjennykset sovitetaan tarpeeseen.
- Leirikeskuksen poltettavat jätteet tyhjennetään tarpeen mukaan, ja muut jätteet tuodaan työntekijöiden mukana lajitteluun seurakuntakeskukseen.

3.9 Hautausmaa ja ulkoalueet

- Käytössä on myös akkukäyttöisiä työkoneita.
- Vesipisteet toimivat joesta pumpattavalla vedellä.
- Alueella on jäteastiat eri jätelajeille ja kehikot maatuvalle jätteelle.
- Jätteet tarkistetaan ja lajitellaan tyhjennysten yhteydessä.
- Maatuva jäte kerätään erikseen.
- Vierailijoiden käytössä on hoitovälineitä hautojen kunnostamiseen.
- maatuvan jätteen käsittelyä kehitetään

3.10 Kiinteistöt

- Kiinteistöjen kunnossapitoon ja lämmitykseen ja kiinnitetään erityistä huomiota.
- Etäällä sijaitsevat kiinteistöt tarkistetaan kuukausittain.
- Ylimääräisiä kalusteita lahjoitetaan tai myydään ennen kuin ne päätyvät jätteeksi

4 YHTEISTYÖ MUIDEN TOIMIJOIDEN KANSSA

Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa voi olla erinomainen tapa edistää kestäväää kehitystä ja yhteisöllisyyttä. Tunnistetaan potentiaaliset yhteistyökumppanit, joita ovat mm. muut seurakunnat, koulut, seurakuntalaiset, erilaiset yhteisöt, viranomaiset, yritykset. Selkeytetään vastuita ja resurssien jakamista. Jaetaan tietoa ja järjestetään yhteisiä tapahtumia. Niitä voi olla esim. kierrätyskampanjat, luontoretket ja ympäristötalkoot. Ympäristön laaja sitoutuminen tekee ympäristökasvatuksesta entistä vaikuttavampaa ja kestäväää.

5 YMPÄRISTÖKASVATUKSEN SEURANTA JA ARVIOINTI

Ympäristökasvatuksen toteutumista seurataan jatkuvasti ja arvioidaan vuosittain työaloittain toimintakertomusten ja kulutuslukemien kautta. Ympäristötoimikunta laatii vuosittain ympäristökertomuksen, jolla seurataan ympäristökasvatuksen toteutumista. Ympäristökasvatussuunnitelmaa tulee päivittää vastaamaan muuttuvia tarpeita ja ympäristötavoitteita. Suunnitelmaa voidaan myös laajentaa ja muokata vastaamaan erityistarpeita ja huomioimaan uusia kestävään kehityksen mahdollisuuksia myös kesken toimintakauden.

Arviointiin osallistuvat työntekijät, esimiehet ja seurakunnan päättävät elimet.

